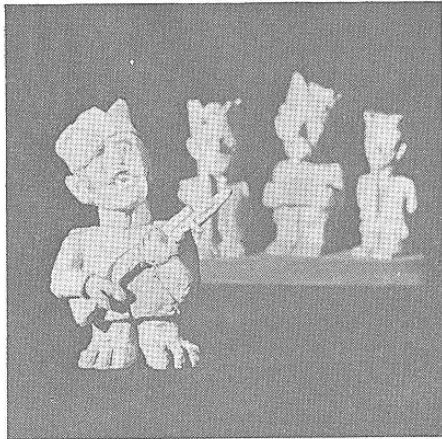

GRAD

1
Zalutaćeš u velikom gradu
Pokazaće ti nekog odrpanca i reći:
To si ti
Podmetnuće ti tuđu ulicu tuđu kuću
Tuđi kaput tuđu ženu
Nećeš znati šta se s tobom zbiva

Gaziće te svojim nogama bezbrojnim
Udaraće te čekićem u glavu
Dok ga ne pokvare
Ubiće divljeg vepura u tebi srnu u vepuru
Goluba u srni krikom će tvojim
Bunare da ispituju

2
Prevarili su te. Ovde nema grada.
Zar napor vodenice i besnu šumu
Nazivaš gradom?

Ovde zazidan umor rasteže na žici
Besplatne krovove koji su nas rodili.
Ovde nema ničeg osim spratova kiše,
I kržljavih creva u kojima smo se plodili.

Istina, postoje kuće i ulice
Pune pitomih zmija, ali to grad nije.

Postoje golubovi što krpama krila
Mašu, čuje se tutanj sna,
Podivljale cevi iz kojih kamen pije.

Zaklonjen staklenim zidom
Očaj lice svoje krije.

Zar gradom nazivaš lagume
Na čijem se podzemnom trgu sunčaju

Zmije?

3
Zalutaćeš u velikom gradu
Ništa lakše od toga

Nećeš znati gde je bolnica a gde pošta
Pustiće na tebe autobus

Izvadiće zmiju iz košulje
Izvadiće pištolj iz džepa
Uplašće te skinuće ti suknju
Gola ćeš ići ulicama prepunim
Glupog sveta

Izgubićeš se u velikom gradu
Tamo i kuće menjaju mesta
Samo da tebe zbune

Kupiće ti dušu vešti kupci duša
Prodaće te starcu nakazi staroj gospođi
Da budeš mladost grobu
Očnji vid čoravku viti stas grbavcu
Sluškinja živoj smrti

Izgubićeš se u velikom gradu
I neće te požaliti niko
Tamo niko nikog ne žali
Tamo se sve prodaje sve kupuje
Tamo i sudijin sin krade
Tamo i smrt košta skupe pare
Tamo te neće voleti niko

4
Grade samoćo, pogledaj, kiša pada,
Mastiljava kiša, pod brojem 99,
Pada na sto, unorni orman i krevet,
U kome se deda zelenom listju nada.

A drvo pusto, kraj puta, jablan
Oluji za repove vezan, moga se dede seća.
I otkopan grobar vidi kako žuta pleća
Nose vreme i krilata stabla.

Na kiši 36, devojka me čeka,
A zatim poljupci, pauci želje i sram,
Dok gordo u prašnjavi puzimo ram,
Kroz koji teče zaboravljena reka.

Kroz koju gmiže žurba, zgađena reka
Kojom plove bajate babe, zgrade i strašila,
S vranom što se na budnom jastuku
cereka,
Od koje bi se i smrt uplašila.

Ljubim je na kiši 12, bez kraja,
Pravim joj sina, koji zna da ne može
Da se rodi, na severu sobe, gde ne lože
Jablanove suze i grumen hranljivog sjaja.

Onda nas stigne kiša i mir,
Puževi trkači, zubi točkova, bes gliba.
S gvozdениh grana kaplje mrtva riba
I grad se u neshvatljiv pretvara vir.

5
Zaključaće te u sobu bez ključa i brave
Zaključaće te u sobu bez prozora poda
Plafona i zidova
Zavezaće ti noge i ruke bez konopca
Odseći će ti jezik bez makaza
Napuniće ti sobu strahom i tišinom

Cvokotaće krezubi uglovi sobe
Oko sijalice obletaće žuti jauci
U gladnoj paučini u zrenju teskobe
Razbesneće se krstaši pauci

A tebi će muvlja izrasti krila
A ti ćeš zujati bez glasa i nade
Trepere sisaljke meke kao svila
I mali crni život iz tebe vade

6
Na Vračaru, u cincarskoj kafani
Tri Grkinje vesele piju.

Negde u Africi, ili Aziji,
Inglezi i Buri se ljuto biju.

Dolaze gazde, đaci, zanatlije,
Crno ispod nokta daju.
Za seferin, za napoleon, za dukat,
Začas će biti u raju.

U davno srušenoj kafani
Lepa Grkinja pazar broji.
U srušenom gradu, osim njenog smeha,
Zar išta još postoji?

7
Sto groša košta bojni konj
Hiljadu groša košta beli čardak
Milion groša košta zmija kućanica
Ako ih prodaš nemilima

Na sedžadi na ćilimu
Dok te starac ljubi
Seti se golog kamena našeg ćilima

Na postelji na kadifi
Seti se naših noći
Dok se u nebo budeš pela
Kamenim krilima

Neka ti šećer i med opelene usta
Kad si mu dala dušu na dušeku
Utroba ti ostala zauvek pusta
Neka ti šejtani srce u adu peku

Šejtani ti već srce u adu peku
Svaki te jauk našao na ajatu
Čarne oči u suze neka ti isteku
Venčanica neka ti osvane u blatu

Milion groša daje Ali Katoris za ljudsku dušu
Hiljadu groša košta Stambol kapija
Sto groša košta sablja iz Damaska
Deset groša košta marama od misirske svile
Jedan groš košta tvoje belo lice

8
U željinskoj magli plivaju delfini,
I znoj kiše se cedi kroz gustu belinu,
Kroz moju kosu promiču prsti vešti i fini,
Pomaljaju se oktopodi, u kolibi, na
Željiniu.

Pomaljaju se tramvaji, kao testo raste hrid,
Nasreću zidovi podivljali od samoće,
Željinsku maglu ne pamti ni razum, ni vid,
U njoj samo bogovi znaju da zanoće.

Seti se bar sobe, i ruku jorgovanu pruži,
Seti se duvara gde pauci cvetaju od stida,
Seti se kazaljke što kao mrtvo krilo kruži,
Iznad posramljenog života, iznad trulog zida,

Seti se magle na Željiniu, magle čvrste,
Ozidane, magle što tvrđavu lomi rukom blagom,
S delfinom u vazduhu, što ti ljubi prste,
Zaplivaj, ponovo, starom snagom.

Seti se crvene magle iz koje izranja grad,
I ljudske šume koja sija, kroz belinu
Seti se magle što je kao tamjanov kâd,
Seti se nekad magle na Željiniu.

pri ulasku u igru: može i ovako i onako, kako ti volja, — igra će se potpuno obezmysliti i rasuti. Staviše, onaj koji potajno krši pravila, narušavajući igru drugima, u celosti je krađe, oduzima samo sebi, unoseći u igru zbilju, i to zbilju zla. Pravila koja igru čine jedino mogućom, potpuno onemogućavaju šetnju.

Šetnja jeste zbilja, ali ona što je ne samo izbavljena iz negvi prinude, nego je i uzneta nad sva, pa i sopstvena pravila i zakone.

U činu šetnje ima nečega od umetničkog akta. U tom odsustvu praktične korisnosti, u „larpurlartističnosti“ toga koračanja radi koračanja, u savršenom dosluhu zamaha tela sa gibanjem duha, u toj ravnomernosti ritma koji iz nje izvire i njome je određen, u „stilizovanom“ skladu čitave šetačeve pojave kao celine u dubokoj unutrašnjoj ravnoteži, — prepoznamo bitne osobine umetničkog dela. Pa i svojevrsna samozaboravljenost šetnje ravna je onoj „nesvesnosti“ umetničkog procesa, koji je čist i pun samo ako je umetnik zaronjen u stvaralačku „igru“ i ne izlazi iz nje da bi, sa strane, iz daljine, osmotrio umetninu, „spolja“ joj pridavajući oblike i značenja. U izvesnim svojim vrednostima, šetnja ispoljava dosledniju umetničku prirodu od umetničkog dela. Umetnina se raspinje međ oprečnim težnjama da prikaže nešto i pokaže sebe. Čak i ona dela koja su odlučna u nameri da pokažu samo sebe, još uvek računaju na posmatrača i slušaoca, dakle na nešto što je izvan njih, te se, usled toga, javljaju kao nedovoljna po sebi i za sebe. A šetnji saučesnik nije potreban, a svedok, posmatrač, kao što smo videli, poništava je. Šetnja se, dakle, iskazuje kao samodovoljan jer potpuno dogotovljen, savršen umetnički gest života.

Šetnja najvernije pokazuje sliku šetačeve prirode, njegovog bića koje je, inače, potisnuto pred obavezom kada je u poslu, a takođe izobličeno i željom kada hrli u zabavu ili ka ljubavi. U šetnji nesputano, prepušteno sebi, najzad osamljeno, bez svedoka, te tako i bez zazora, to biće se pomalja iz kutova u koje je bilo ustuknulo, budi se i rastvara, razliva šetačevim telom, naliva do vrha svaki njegov ud i, ogoljeno, zrači iz kroka i gesta, iz čitavog tela u pokretu.

Šetnja je čin oslobođenog čoveka, njegov dostojanstven, pun i samodovoljan život. Šetnja je ono kretanje koje je izraz više stvarnosti. Istina koja se, iako očigledna, neprestano potvrđuje, a dovođa se u sumnju tek u meri u kojoj se može osporavati postojanje samoga života.

MOMČILO POPADIĆ

MARTOVSKE IDE

I

Brda. Godišnja doba. Zračne struje.
Plać djece. Govorenja.
Košulje na vjetru.
Žena i nevremena skupa; oni.
Uobičajene nostalgije.
Male zaboravljive životinje u konjskoj ljubavi u bijegu.
Povijest.
Autobusi s mirisom znoja, patnje i ravnodušnosti. Sve to.
Plać djece. Govorenja.
Uobičajene nostalgije.

II

U godini vladavine Sunca, neuračunljivo, neočekivano zvanje.
Razni prolaznici. Razgovori i međuriječja.
Nemogućnost postojane tlapnje.
Smrti.
Rekviziti krivovjernih.
Patareni.
Nesložne metafore.
Metež.

Napjev:

probudi se moja draga
vrijeme nam je glas izjelo
grudi će nam usahnuti
probudi se draga moja... itd.

III

en été comme en hiver...

J. P.

Ništa od cijelog tog čekanja, ništa od nade. Raznobojne strasti i tihe dosade puti. Malo žestokih zagrljaja. Još malo manje znoja.

Zatim praznoslovlja.

A ljubavnički ježuri kao krugovi na vodi.
Potonuli kamen.
Glavosjeci. Plač djece i naricaljke.
Sestra. Brat.
Ljiljan u dolu.
Nikad okončano, nikad doživljeno
blagostanje u dubokim jarugama tijela,
u pustopoljinama.
Praznoslovlja.

IV

Rezači loze pjevaju u sebi proklete
zabranjene pjesme. Pjesme obješenih.
Pjesme osuđenih
Pjesme s mirisom lažna baruta.
S planine silaze ranjenici iz davnih
ratova, neočekivani, zaboravljeni,
licemjerno slavljani, ostavljeni. S nešto
malo bijesa u očima.
Rezači loze, osupnuti, ali načas,
nastavljaju svoj tvrdoglavi zanat, zanat
pritajenih bezumnika, zanat ostrvljenih.
Stari zanat.
Napjevi se udaljuju.

V

Povjerujem katkad u te noćne sumnje,
povjerujem katkad U SVE TO, a znam,
pouzdamo, da ništa od toga, da je sve to
onako.
Glavoboljno vrijeme, južine, teške već
poznate i često (na žalost) upotrebljavane
magle pometu me. Zavedu. Znam međutim
da ništa od toga ne može biti, ništa
postojano. Tako budem pjan od sna.
Površno.

To je vjerovanje kao ugaslo rumenilo
otoka, kao uhvaćena riba.

Da se je pokajati.

Da je znati.

Napjev:

probudi se moja draga
vrijeme nam je glas izjelo
grudi će nam usahnuti
probudi se draga moja... itd.

VI

Ljekovito vino, rakije od trava
raznovrsnih. Zeleno, zelenožuto i
narančasto. Crveno katkad. Pokatkad.
Napici brižnih matera. Večeri u katunima.
Blejanje zapostavljenih stada. Smrknute
idile i topot otrkavljenih snjegova.

Žene tako žalosne.

Tajovići.

Kako su vremena razna.

Kako smo mlitavi.

Lapot.

VII

Malo žestokih zagrljaja. Premalo. Isuviše
trpnje. Isuviše nade. Isuviše drugih,
isuviše tuđih, isuviše površnih popuštanja,
isuviše svega.

Valjalo bi zabraniti romantičare.

Ukinuti ih iz programa.

Usmrtiti.

Drugi nam komadaju patrljke i glodu
divljač.

Drugi nam paljetkuju vinograde.

Drugi nam ljube žene.

Malo nade.

Malo.

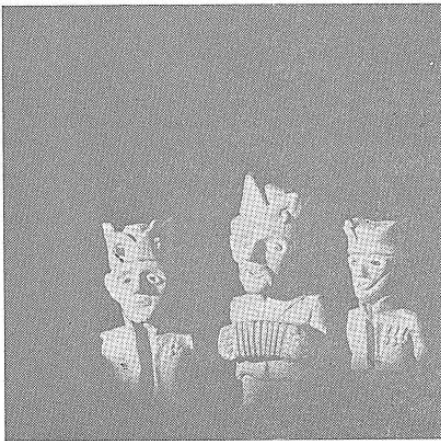
Napjev:

probudi se moja draga
vrijeme nam je glas izjelo
grudi će nam usahnuti
probudi se draga moja... itd.

koja nije stečena na hermeneutici zasnovanoj pojedinačnim strogim interpretacijama — mora se smatrati iz osnova nepouzdanom.

Ipak, Krocjer je načinio odskočnu dasku do dve najviše tvorevine filofske hermeneutike mita: do Hegelove *Hermeria* klasičnih bogova Grčke i do Selingove filofske mitologije. Za Hegela je Krocjerova simbolika nudila onu stariju stepenicu neuravnoteženosti orijentalnog i grčkog načina nad kojim je trebalo da trijumfuje ono klasično grčko koje svoje oblike i sadržaje potpuno ujedinjuje u likovima bogova, epifanijom duha za jednu višu umetnost i religiju. Za Selinga je Krocjer dao potpuno suprotan primer onoga što je mit bio u istoriji sveta. Da bi ovo najkraće izrazio prihvatio je reč engleskog pesnika Kolridža: »tautološki« — ono što kaže isto, a ne ono što kaže drugo, što je alegorijski ili simbolički mitologija. Stoga su, pošto je ovo moralo biti dosledno prihvaćeno, nastale, prema Selingu, i tako strašne posledice u kultu kao što su ljudske žrtve. Nemački filosof i engleski državnik ser Džordž Grej, dva savremenika koji su, nezavisno jedan od drugog, zauzeli stav suprotan Krocjerovom, došli su međusobno tako blizu da su jedan drugom mogli pružiti ruku.

Naravno da se Otu mora dati utoliko za pravo što se do pravog istraživanja mita — pod uslovom da se pod traživanjem podrazumeva unutar povezan naučni poduhvat, koji je sa različitih strana upućen na isti događaj — nije došlo do današnjeg dana. Nasrtaj i započinjanje, ovo karakteristično jedinstvo moderne duhovne nauke — mo-

ram opet da ponovim — jeste za hermeneutiku, ne samo za hermeneutiku mita, pedesna, ako ne i jedina forma. Hermeneutika je do izvesnog stepena i u okviru sistematskog postupka više ili manje obuhvaćenih oblasti moguća, kako je ostvarena u vezi sa mitom u *Psihologiji naroda* Vilhelma Vunta ili u Kasirerovoj *Filosofiji simboličnih formi*. No, i u kratko sažetom kazivanju jednog drugog načina bavljenja mitom, kao kod Gerersa i Maksa Milera ili Junga i Bakhofena, da navedemo međusobno sasvim različite parove, može da leži vrlo izražena hermeneutika, utoliko više što su oni jezgrovitiji.

Savremena hermeria, koja je jezička izvedba onog što je bilo dovoljno nekadašnjoj hemeneutičkoj potrebi, a koja istovremeno zadovoljava zahtev istine, čiji je stupanj opet meren merilom prouzrokovanim vremenom, uvek je moguća. Kraj hermeneutike ne može se zamisliti u tom smislu što bi hermeria, tekst koji objašnjava, stupio na mesto prvobitnog teksta, kao istovredan, a delo fenomenološki i istorijski utvrđene nauke i jezičke umetnosti, na mesto prafenomena.

¹⁾ Tekst je objavljen kao predgovor istoimenoj knjizi 1967. godine.

Prevod sa nemačkog
LJUBICA STOJANOVIĆ

DRAGOLJUB PAVLOV

rastanak bolan kao harikiri

Izgubljeni ljudi
napuštene žene
lutaju ko morem
tragovi od pene

IGRAČKA

Osvald imaše
damu koja
u nogu svira
sama bez sebe
noću se trese
i politira

SEĆANJE NA RUSOA CARINIKU

dok mi suva draga ispod lišća trune
druga mi se već u večnu ljubav kune
još se sećam
iz cirkusa čoveka od gume
predosećam
iz prašume narandžaste pume

RASTANAK BOLAN KAO HARIKIRI

U kabini
drvenoj haljini
i na kraju primi
mnogo pozdrava

Jedno drugom
mahali smo
vencima
od lanjskih brda
i na kraju primi
mnogo pozdrava

A preklanjska
držali smo
u naručju
već preklana
i na kraju
nećemo se više videti

U kajiti
u posmrtnoj sviti
i na kraju
nećemo se više stiditi

Ostadoše
lanjska brda
u lancima
skamenjena zauvek
i na kraju primi
mnogo pozdrava

LEPA SMRT

njemu su levu ruku otkinuli
i oba oka iskopali
pa su ga vukli po plavom jezeru

RADE TOMIC

nova kuća

LEPO JE TRSJE

Lepo je trsje
Kad iz njega ptica prne
Lepo veče
Kada se u vodi obrne
Lep je žuti fantom
Kad se u viru oglasi
Lepa deca vetrova
Ogoljeni talasi
Kao lepeza
Otvaraju se prsti smrti
Jedna lepa svetlost
I nas će strti

NOVA KUĆA

Duh žumski seli se u me
Ja svoje delo završio sam
Nečujan bezimen
Vetar kroza me duva
Čas u jednom čas u drugom obliku
Na sve strane polećem
Ja novorođeni beskućnik
Na obrednoj gozbi sam
Rilicama muve mirisne sokove sišem
Slabašni kao aveti od slame
Vesnici nebeski
U rumeno lišće odenuše me

RIBAR NA TRŽNICI

Kupite moje talase
Noću će vam pesak donositi
Činićete sve po volji
Niko vas ništa neće pitati
Želite li eto vam školjke na dlanu
Vrbe tek olistale
Horizont u daljini ukazaće se
Kao zavijoreni rumeni steg
Moje ribe nezanimljive su
Lovih ih noćas
U čeljusti nekog čudovišta
Zamalo se ne utopih
I skupe su
Kupite moje talase
Evo iz oka mi ishode
Samo polako goniće vas napred
Čarobnim hukom
Horizont u daljini rumeni se

u nemim filmovima, publika izmišlja dijalog, a različiti oblici »pokazivanja« zapovedaju zapletom. Od *Diktatora*, potom u *Gospodinu Verdouxu* i *Limelighu*, reč zamenjuje ljudske odnose, onakve kakve ih je sugerisala telesna kretnja. Ideologija dolazi na mesto mita.

Ova ideologija je makar umetnuta, ukorenjena u potku filma. Čaplin je umetnik i ono što hoće da kaže ne prevazilazi granice onoga što pokazuje. To nije umanjivanje genija. To je nešto drugo. Umesto da se smesti usred stvari li ljudi, junak se smešta sa strane. »Sa strane«, g. Verdoux koji teži da pomoću zločina pokaže kriminalitet modernih društava; »sa strane« Kalvero, lakrdijaš iz engleskog *music-halla*; »sa strane«, Kralj u poseti u Njujorku... Čaplin zauzima odstojanje u odnosu na svog junaka, a njegov junak zauzima značajno odstojanje u odnosu na svet. Danas, zaronjen u sreću i neku vrstu nasmešene spokojnosti, Čaplin ponovo zauzima još veće odstojanje u odnosu na sebe samog; on komentariše sebe, on samom sebi predstavlja sebe. On piše. Pošto, načinivši film, ne bi bio ispriповeđao svoj život!...

Šta mari... Sveukupnost filmova što ih je zamislio Čaplin ostaje jedinstvena činjenica koja se ne može uporediti ni sa jednom drugom. Ni o jednom drugom obliku izraza ne možemo da kažemo toliko koliko o ovom, da on odgovara srećnom usretu tehnike, očekivanja publike i događaja. Bez sumnje, Šarlo ustanovljava jedini mit koji odgovara zahtevima industrijskog društva čije su trzavice, za vreme prve polovine veka, dovodile u opasnost čoveka u njegovoj čovečnosti. Čovek izgubljen u prljavim ulicama predgrađa, bednik, skitnica čije je jedino oružje dobrota, figura zabrinuta i srećna u isto vreme, on je neka vrsta žrtve čijoj kalvariji prisustvujemo od jednog do drugog filma.

Kažem, dakle, kalvarija. Jer, posle svega, u istoj meri u kojoj je Dostojevski sanjao o Hristu stvorivši ličnost Miškina u *Idiotu*, Čaplin izgleda da često približava Šarla nekom Isusu, humanizovanom, to je tačno, i bez saučesništva sa onim svetom. U *Povesti mog života*, sineasta naznačava siže nekog filma što ga nikako nije ni snimio, ali čijom se zamisli oduševljavao: on zamišlja neku kafanu u kojoj se svi zabavljaju, dok na pisti jedan glumac predstavlja Hristovo stradanje; to je spektakl, atrakcija između dve egzibicije golih igračica. Svi se cerekaju.

Svakako, ovaj film bi doneo zaključke za Čaplinovo delo: uključiti Stradanje u ljudsku komediju, to bi značilo okončati »mit Šarlo« uzdižući ga do metafizike. Ali šta mari, posle svega, što se taj film nikada nije ni rodio, pošto je osnovno rečeno i pošto smo mi umeli da odgonetnemo u silueti Šarla uzbuđujuću sliku nevinog čoveka osuđenog zbog nevinosti.

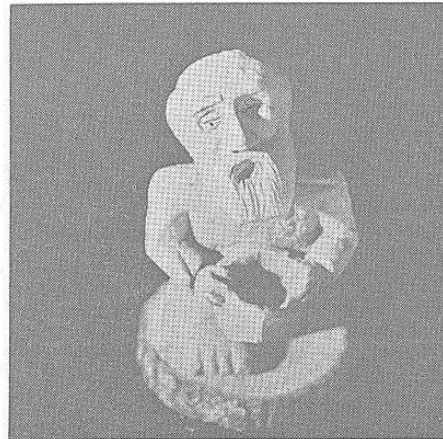
Da, osnovno je rečeno. Tako da nijedna književnost još uvek nije mogla da ga izrazi. Svakako, jasno se vidi šta dramski izraz duguje Šarlu. Od Brehta koji preuđeva *Svetlosti velegrađa* sa *Puntilom* do skitnica iz *Cekajući Godoa*, uzastopnost je poznata. Ali na književnost, priču, roman uticaj je takođe dubok. Jer on je podsetio pisce da živa situacija u onome što ona sadrži od otrcanog i neobrađenog, nije imala šta da čini sa kićenjima ili pravdanjima.

»Tu-Biče«, kao što kažu filosofi. Činjenica da se postoji. Sasvim nedavno smo se dosetili da na to obratimo pažnju i da pokušamo da obnovimo zbunjujuću banalnost ovoga. Svakako, mi stižemo verovatno na granice književnosti. Tu su, može biti, međe pisanog izraza, pošto telo i pokretnost komedijaša ispunjenog simbolima uspeva odmah da prenese ono što pisanje mora da komentariše i objašnjava. Ali taj cilj koji je označen izvan nje same daje književnosti novu svežinu. Ona nagoveštava da sve treba da se iskaže i da je ljudsko postojanje mnogostranije od onoga čime verujemo da smo zagospodarili uz pomoć pisanja...

Preveli sa francuskog
G. STOJKOVIĆ-BADNJAREVIĆ
A. BADNJAREVIĆ

SADIK TABAKOVIĆ

LICE STVARI

RIJEČ PRIJE PESME

Jedna stara nepogoda u mom vanvremenu
živi

u riječi što bdi nad očajem
nad kojim je moj san dovršen, moja java
otkrivena

i koji samo za bijes srca zna
za vatru što izvire, za njen pepeo
što poput zaborava tamniju spoznaje
šumu.

Divna je ona stijena u kojoj se tali kamen
u kojoj gruda ledna traži počinak
kad odvaja se riječ vjetrovom da sažeže
njenu srž i nutrinu; plodna je njena

magija
što spaja utjehu u proginstvo i slast u
gorčinu.

Ali zašto da ne kažem tu riječ
što se ne rastvara ni poslije smrti
što ostaje na ivici usne dok se mrzne
krvotok, dok pjesma u praznini nestaje.

MUDROST ČUTANJA

A stara pjesma, je li to grožde zvjezdano
što ubraha pa ćutim tešku zimu
ili je neki davno prohujali vjetar
što prostire se pustinjom u kojoj traju
nizovi riječi što iskazuju bol, vraćaju
sjećanje.

Ili je neplodno nevrjeme u vanvremenoj
jeci
gdje sagraditi se od pijeska ponovo treba
ali se obrušava tlo i opet zjapi ambis.

Uхватiti tu nigdinu, zateći se u nevjeri
gdje samo srce zna put, a iza puta
ponovno ništa
poraz je tvoj; u vlastitoj se sjenci
usredsredi
da, kad čutiš, obilje riječi ti prašta.

PJESMA KOJA SE ČUTI

Ušao sam u prazninu da bih prozreo
njenu istrajnu noć, njeno suvislo lice boli
njenu kratkotrajnu plimu što vodi
zaboravu
njeno cvijeće što se suši, suvišnu maglu
što trune u prašini u grotlju nježnom
i otrovnom.

Ušao sam u izvor divlji
što označava vrijeme kad pjesma se samo
čuti

što oblikuje daleku javu
mjesto gdje će moje čelo biti izliječeno.

Ušao sam u riječ, a ona u atom riječi
to je sjedinjena vatra van koje nema
pjesme
ni cvijeta za proljeće vanvremeno.

LICE STVARI

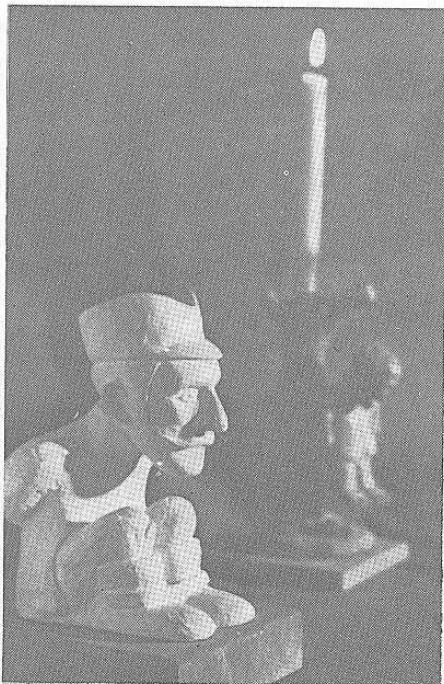
Milost za uzvišene koji su pali u blatu
bezgranična je njihova hrabrost da uđu
u kamen budućnosti koja u živima gnjije

Milost spokojnom pepelu koji ne umije
da živi
hlorofilnoj javi koja se u vatri ogleda
vatru koja ne miruje nad ustrojstvom
zagađenih voda
suncu što se obrušava nad zemljom
nigdinom.

Milost svijetu koji nas je prozreo
i sada čuti na ruševinama mraka
mladosti što u trajniju ulazi zimu
svijetu što je ipak ostao da živi

iako mrak u vječnom ulazu trune
zagonetka smrti što dotiče se sa
prazninom
ustrojstvo što se nameće dok ljubili smo
stvari
kojima suviše kobno spoznali smo lice.

SLIKE

ROMEO I JULIJA

Romea se uvijek sramila
jer je bio očištan kao košarkaši
i jer mu se po licu vidjelo
da stanuje iza plinare
Samo navečer u perivoju
ili u kinu u zadnjem redu
dopustila mu je da joj otkopčava
kabanicu zimi
i ljeti bluzu
Onda joj je umrla majka
onda su cijeli dan proveli u travi
kod zavoja rijeke
Cijeli dan mu je raščupavala kosu
i čistila prhut
Majka je imala rak na želucu
i potom u kostima
i kad je gledala rentgenske slike
majčine su kosti bile kao sito

U Trstu je našla neke švicarske tablete
skupe i crvenkaste kao jantar
Te su preko ljeta zaustavile rasulo
a ljeti je od njih napravila ogrlicu
Inače je najradije stajala
uz visoke stolice foyera
i pila juice
i razgovarala sa redateljima
i inim ljudima iz kazališnoga života
Potom je doznala
kako su Romeu konačno popustili živci
Doznala je
da se napio pelinkovca
i da je povraćao na milicionera
kao da nikada nije čuo za Descartesa
i racionalizam
Potom je preko Ostendea otišla u
Englesku

Vidjela je Toyer i Big Ben
Sjeverno more
i bila je u lokalima na Coventry Streetu
i u lokalima
gdje je zalazio Oscar Wilde
Vratila se s londonskim naglaskom
i ubrzo je potom otišla ginekologu
A sada je na recepciji hotela Krum
i radi u dvije smjene
Pred noćnu je obično cijelo popodne
u šetnji s malim Jackom
koji ima oči i put pravog sjevernjaka
Cula je
da je Romeo završio metalurgiju
i da će ožujka otići u vojsku

TRIPUT O SVRSETKU

Potom je stajao pred vratima
i uzimao iz džepova cigaretu dozu
česalj i maramicu i užigač
i potom s baterijom svijetlio
u torbu među faktuire i dobavnice
(ključeve što ih je tražio
drugo je jutro našla pod točionikom
jedna od čistačica buffeta Lav)
Potom je išao natrag po Krimskoj
do ugla Gerboičeve okrenuo se
u svjetlu ulične svjetiljke
i ponovo se vratio gore do broja 26
(Ključeve je imala i žena
koja je zaposlena kod Mrkura
No žene se uvijek malo bojavao)
Iza kuće gdje je brijeg uspjelo mu je
potom uspuzati se na krov
i preko sljemena dolje do dimnjaka
Tu se po svoj prilici okliznuo
jer je sitno kišilo
ili se zapleo u kabanicu
Na pločniku mu se raznijela glava
i kišobran mu se zabo u trbuh
(Organi javne sigurnosti
su na kredencu našli papirić
s porukom da za večeru
iz hladionika uzme okiseljenu
govedinu i da uključi bojler)

DJEDU

Na kraju je zaboravio
na ribe cottus gobid u Motnišnici
i na Lea Slezaka
i na orgulje u Stephansdomu
i na ženu
što se zvala Frančiška

i na djecu koju je začeo
godine 1914 1918 i 1921
i na tifus iza Karpata
i na teozofijsko društvo u Zagrebu
i na rastavu godine 1928
i na teretnjak koji mu je 1936
otkinuo desnu nogu
i na Ratka Mitrovića
što su ga objesili na trgu u Čačku
i na štednu knjižicu
na pošti u Mariboru
i na crni Ehrbar
što ga je prešla Drava 1965 godine
i na sunce koje mu je svako ljeto
dva puta gulilo kožu
i uopće
na kraju je znao jedino
za bol u mokraćovodu
i za šum u grudima
i za zrak
za zrak
kojega bi užasno rado udahnuo

U mrtvačnici je malo smetala muha
koja se šetala po šavu od uha
do uha Ali najprije je svaki dan
dobivao transfuziju jer su mu rekli

da ima slabu krv Potom je jednog
dana cjelivao djevojku na hodniku
kad je jedna sestra rekla tako
je jako bolestan pa još radi takve stvari

I počeo je razmišljati jer lud nije bio U
Tribuni je objavio dvije vrlo dobre sat
ire i to nebeska preobrazba i spomenici
Potom je svjedno bio uvjeren da ima leu

kemiju što se je na obdukciji pokaz
alo kao netočno I jer ni inače nije
imao dobrih živaca htio je potom dva
puta
skočiti s balkona ali su ga obadva puta za

držali neki župnik koji je imao cirozu
jetre i neki skretničar koji je uistinu
imao le
ukemiju Zato su ga onda s internog
odjela pr
emjestili na psihijatriju odatle u

podrum gdje je uskoro izgubio osjećaj
za da
tume jer nikada ne znaš je li dan ili noć
Svi
što su u podrumu imaju najbolju hranu
zato da s
e što više ugoje jer to pomaže živcima

U noći od 5 na 6 svibanj napisao je
pismo
u kojem već zamjenjuje svoju djevojku
sa brij
ačim aparatom No djevojka nije dobila
origi
nal već kopiju Original su zadržali

na te-en-ze-u kao dokaz da je uistinu
poludio
Ujutru su ga našli na zahodu nakon što
se
s ručnikom objesio na odvodnu cijev Ina
če je jako volio štapiće boby s kimom